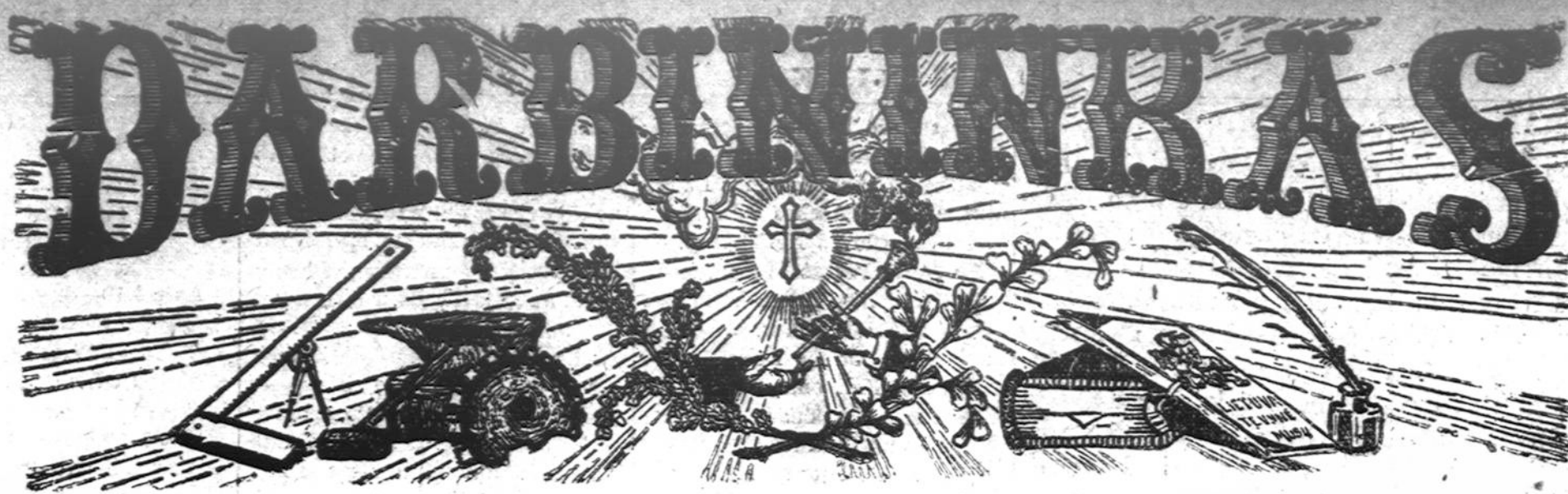

"Published and distributed under permit (No. 534) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General."

Krikščionys darbininkai vienykites! Spieskitės į vienintelę darbo žmonių organizaciją Amerikoje — Lietuvių Darbininkų Sąjungą.

Organas Amerikos Lietuvių R. K. Švento Jozapo Darbininkų Sąj. gaus.

"DARBININKAS"

— EINA —
UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR SUBATOMIS.

"DARBININKAS"
366 BROADWAY, BOSTON 27, MASS.
Tel. South Boston 620.

VOL. VII, No. 6 (734).

UTARNINKAS, SAUSIO 17 D., 1922.

Kaina 4 centai.

LENKAI GAVO ILGA NOSI. Nepripažino jų balsavimo Vilniuje.

PRIPAŽINO NEPASISEKIMĄ.

Geneva, sausio 13 (Associated Press) — Paul Hymans šandien paskelbė Tautų Lygos Tarybos posėdyje, kad Taryba negali pripažinti Vilniuje balsavimo, lenkų surengto pereinamojo nedidžio. Nepripažino delto, kad Lenkija sumanė praversti Vilniuje plebisitą (balsavimą) be užgrymo Tautų Lygos Tarybos.

Posėdyje buvo svarstyta Vilniaus byla, kuomet tapo pasiūlyta rezoliucija, kuria atšaukiama iš Vilniaus kontrolės komiteto komisija ir kviečianti Lietuvą ir Lenkiją paversti savo bylą kuriai nors draugingai valstybei, jei pačios klausimo neišsprendžia.

Lietuvos atstovas posėdyje pareiškė, kad byla negali būti pabaigta svarbiausia delto, kad Versalio taikos sutartimi nenustatyta rubežių. Jis sakė, kad Lietuva sutinka bylą paversti Tarp-tautiniam Teismui, arba arbitražui (trečiųjų teismui). Jis sakė, kad kontrolės komisijos atšaukimas galėtų pabloginti santykius del rubežių.

Lenkų delegatas pareiškė, kad Lenkija laikysis taikos būdo išrišti tą klausimą.

Taryba išreiškė padėką Hymansui už pastangas klausimą išrišti.

NEIŠRISO VILNIAUS KLAUSIMO.

Vašingtonas, 1—14 d. (Elta). Sausio 12 d. Tautų Sąjungos Taryba svarstė Lietuvos ir Lenkijos ginčą del Vilniaus. Sąjungos Tarybos narys, p. Hymans'as referavo susidariusią padėtį šiame klausime nurodėdamas, kad Lietuva ir Lenkija atmetusios Tautų Sąjungos pasiūlymą, todėl Tautų Sąjungos rolė pabaigta ir Sąjunga neturi galimybės toliau svarstyti ginčo. P. Hymans'as pasiūlė Tautų Sąjungos Tarybai apsvarstyti sekamus klausimus:

1. Kada bus atšaukta Tautų Sąjungos Kontrolės Komisija;
2. Būdus užkirsti kelią ginkluotiems susidūrimams

tarp Lietuvių ir lenkų kariuomenių.

3. Neitralinės zonos likvidavimą ir naujos demarkacijos linijos pravedimą;
4. Tautų mažumų teisių apsaugojimą dabartinėse sąlygose.

MAŽAI TEBALSAVO.

Vašingtonas, 1—14 d. (Elta) Vilniaus srityje Linkmenų valsčiuje iš (4-000) keturių tūkstančių rinkikų balsavo Vilniaus Seimo rinkimuose tikrai (170) šimtas septyniasdešimt. Panašia proporcija balsavo visam švenčionių apskrityje. Marėnkonių valsčiaus Lydos apskrities nieks nebalavo. Žmonių ūpas buvo labai nervingas. Daugelyje vietų lenkų agentai bijojo pasirodyti miniose.

ŠVEICARIEČIAI APIE VILNIŲ.

Vašingtonas, 1. 13 d. (Elta) Itakingas Šveicarijos laikraštis "Journal de Genève" savo numeryje iš p. m. gruodžio mėn. 27 dienos yra padėjęs įžanginį straipsnį vardu "Vilniaus internacionalis skandalas," kuriame pirmiausiai aiškina, kodėl lordas Robert Cecil Tautų Sąjungos plenumo posėdyje buvo pavadinęs Vilniaus klausimą "Internacionaliniu skandalu." Toliau straipsnio autorius išdėsto bylos eigą ir nurodo kad Vilniaus sritis yra ne tik raktas valdymui Vokiečių Rusų kompijakcijos, bet taip yra vystimasi klausimas Lenkijai ir gyvybės klausimas Lietuvai. Vilniaus klausimas esąs ankštai surištas su išrišimu visų politinių problemų kurios iškilo del didžiojo karo pasekmų toje Europos dalyje kur buvo sujusios trijų didelių, šiandien išnykusių imperijų sienos.

Straipsnis pašiepia Vilniaus rinkimo komediją nurodėdamas, kad jie visi prieštarauja Tautų Sąjungos nuomonei, kuri kalbėdama apie žmonių atsitikimą tesuprato jį esant galimu tikrai atitinkamomis sąlygomis kur būtų pilnai garantuotas gyventojams

laisvas savo valios pareiksimas.

KLAIDINGA ŽIŪRA DEL VILNIAUS RINKIMŲ.

Vašingtonas, 1. 13 d. (Elta) Associated Press vakar paskelbtoji žinia iš Varšuvos del Vilniaus "plebisito" turi klaidingą pamatą. Tokio plebisito Vilniaus teritorijoje nėra buvę, o vien tikrai š. mėn. 8 d. okupacinės lenkų valdžios buvo padaryti atstovų rinkimai į vadina-mąjį "Vilniaus Seimą." Taip pat nesutinka su teisybe ir toji pranešimo dalis, kur kalbama apie skaitlingą lietuvių dalyvavimą rinkimuose. Lietuviai, nežinintys visų lenkų represijų, verčiančių juos balsuoti, rinkimuose nedalyvavo, lygiai kaip nedalyvavo ir dauguma žydų ir baltgudžių. Kadan-gi lenkų valdžia organizuodama šitą seimą turėjo omenyje parodyti jį kaip gyventojų valios reiškęją ir paversti jam spresti prie ko turi priklausyti Vilniaus teritorija prie Lenkijos ar prie Lietuvos, todėl Lietuvos Vyriausybė, skaitydama, kad tie rinkimai, vykdomi esant ten lenkų kariuomenės ir lenkų administracijai ir be to dar viešpataujant žiauriu terorui prieš nelenkiškus kalbančius gyventojus, jokių būdu negali būti skaitomi teisėtais, dar pr. m. gruodžio mėn. 14 d. buvo įteikusi Tautų Sąjungos Tarybos pirmininkui p. Hymansui savo protestą prieš tuos rinkimus, kartu pareiškėdama, kad jei rinkimai įvyks, visvien Lietuvos Vyriausybė jų nepripažins ir skaitys visai nebuvusiais. To protesto notos buvo įteiktos taip pat Suvienuytų Valstybių, Anglijos, Prancūzijos ir Italijos Vyriausybėms.

IS TAUTŲ SĄJUNGOS TARYBOS POSĖDŽIŲ

Vašingtonas, 1—14 d. (Elta). — Sausio 11 d. Tautų Sąjungos Taryba svarstė Lietuvos, Latvijos ir Estijos, tautų mažumų teisių apsaugojimą. Sąjungos Tarybos pirmininkas, p. Cunha,

referuos klausimą. Buvo Tarybos sutarta, kad pabaltijos valstybės turi susiekti su Tautų Sąjungos sekretoriatu ir bendrai paruošti deklaraciją apsaugojimui mažumų teisių. Patvirtinimui tuo klausimu atitinkamo įstatymo paskirta šeši mėnesiai laiko. Sausio mėn. 12 d. žada būti Tarybos svarstomas Vilniaus klausimas.

ŽILIUS LIETUVOS ATSTOVAS.

Vašingtonas, 1—14 d. (Elta) Krašto Apsaugos Ministeris atšaukė karinį Lietuvos Atstovą Klaipėdai, Kapit. Dimšą. Dabar paskirtas Klaipėdon Jonas Žilius, buvęs Lietuvos Finansų Misijos Amerikoje narys.

ATVAŽIUOJA NAUJALIS IR ZMUIDZINAVIČIUS.

Vašingtonas, 1—14 d. (Elta) Sausio, 11 d. išvažiavo Amerikon, lietuvių prashomas parengti koncertų kompozitorius Naujalis ir dailininkas Zmuidzinavičius šaulių meno reikalais.

LIETUVOS DELEGACIJOS ŽENEVON SĄSTATAS.

Vašingtonas, 1. 12 d. (Elta) Lietuvos delegacijos Ženevon sąstatas yra toks: Pirmininkas Lietuvos atstovas Anglijai, p. Narusevičius, vice-pirmininkas, Lietuvos atstovas Šveicarijai, p. Sidžikauskas; Steigiamojo Seimo Sekretorius, p. Natkevičius; ir Seimo narys p. Šmulskytis. Sausio 6d. Vakarų Politikos Departamento direktorius, p. Balutis, išvažiavo Ženevon. Delegacijos pirmininkas ir kiti nariai išvažiavo sausio 7d.

AMERIKOS LIETUVIAI KLAIPĖDOS KRASTE.

Vašingtonas, 1. 12 d. (Elta) Gautomis žiniomis Amerikos lietuviai įveždina savo pinigų netik Didžiojoje Lietuvoje, bet ir Klaipėdos krašte, pirkdami tenai žemės, miestuose namus, steigdami prekybos bei promonės įstaigas. Jiems tarpininkauja prūsų lietuvių suorganizuotos bendrovės. "Rytus" ir "Jura" kurių priesakyje stovi žmonės Mažosios Lietuvos veikėjai "Ryto" bendrovės p. Stiklorius ir "Juris" bendrovės D-ras Gaigalaitis. Be to Amer-

rikos lietuviams tarpininkauja ir apsigyvenęs dabar Klaipėdoje Kun. Jonas Žilius.

D-RAS PURYCKIS APIE SAVO ATSISTATYDINIMĄ.

Vašingtonas, 1. 13 d. (Elta) Išeinančiame Kaune, laikrastyje "Aidas" 293 N. d-ras Puryckis pasikalbėjime su to laikraščio bendradarbiu, taip sako del savo atsistatydinimo: "Jau senai subrendo manyje mintis atsistatyt nuo užimamos užsienio Reikalų Ministerio vietos. Apie šitą savo mintį aš jau anksčiau esu kalbėjęs. Dar į kabinėtą eidamas aš paėmiau iš atitinkamų asmenų pasižadėjimą; raštu, kad prabuvęs kabinete tris mėnesius, aš turėsiu teisės by kokių laikų pasitraukti; Dabar aš tąja teise ir pasi-naudojau."

Vyriausia priežastis, kuri mane pastūmėjo paduoti atsistatydinimo prašymą, buvo toji padėtis, kuri susidarė po d-ro Rosenbaumo kelionės Varšuvon. Ministerių kabinetas pasisakė, kad jis negali nešti atsakomybės už p. Rosenbaumo kelionę, kurią kabinetas skaitė aiškiai Respublikai kenksminga. Visą atsakomybę kabinetas uždėjo ant manes, kaltindamas mane, kad aš žinodamas apie tą kelionę nesiėmiau priemonių, kad jos neleidus, ir per-tai aš tapau kaip ir kaltininku visų galimų iš to išeiti pasekmių. Tokia tai padėtis ir priver-te mane paduoti atsistatydinimo prašymą."

D-RAS PURYCKIS APIE SŲ LAIKYTUS JONISKYJE VAGONUS.

Vašingtonas, 1. 13 d. (Elta) Buvusis Užsienų Reikalų Ministeris d-ras Puryckis savo pasikalbėjime su laikraščio "Aidas" bendradarbiu ir pastarojo pastatytą klausimą, kokį jis turi sąrašį su paduotąja socialdemokratų interpeliacija atsa-kė: "Tai ir parodys tarymas, kurie dabar yra vedamas. Kiek man yra žinima, produktai mūsų vyriausybės buvo pažadėti badanjančioms dar vasara. Bet šiuo metu susilaikė, nesant dar nusistovėjusiam susisiekimui. Dabar kuomet mūsų Atstovas Maskvoje antru kartą pareiškė, kad Lietuvos Vyriausybės vardu yra nutarta nusistoti badan-jantiems vagonų cukraus ir vagoną miltų, aš asmeniškai pareikalavau, kad tas būtų greičiau įvykdyta. Atvykęs tuo tikslu žmogus iš Maskvos greitai visa surengė. Miltai, kuris yra apmokami išvežamuoju maito mokesniu, Finansų Prekybos ir Pramonės Ministerijai buvo nurodė to mokesnio atleisti, išduo-dant tam tikrą leidimą. Tre-ti ar ne."

DARBININKŲ REIKALAI.

BAISUS PLESIMAS.

Newark, N. J. — Teisin-gumo Departamento agentai susekė, kad mėsos pardavė-jai lupą trigubai už mėsą. Nurodo, kad krautuvninkai kompanijoms moką už "štel-ką" po 15c. už svarą, o par-duoda po 45c.

NEATSILAIKĖ.

Jamestown, N. Y. — Ra-kandų dirbtuvėse kompani-jos pailgino darbo valandas be algų pakėlimo. Neorga-nizuoti darbininkai neatsi-laikė.

ANGLIAKASIAI BADAUJA.

Washington. — Iš W. Virginijos angliakasių prez. Harding gavo pranešimą, jog daugelyje vietų angliakasiai neturi kuo maitintis.

DARBININKŲ KOLEGIJA.

San. Francisco. — Prasi-dėjo naujas terminas darbi-ninkų kolegijoj (Labor College). Mokinama politi-nė ekonomija, istorija Ame-rikos unių, svarstoma bė-gantys darbininkų klausimai.

REIKESIĄ PARAMOS.

Maskva. — Rusijos užsie-nio atstovybių viršininkas Litvinov pasakė, kad kapi-talistinės šalys, jei norės ca-ro skolas atgauti iš Rusijos, tai turės duoti paramos Ru-sijos rekonstrukcijai. Be tos paramos Rusija negalė-sianti mokėti skolų. (Žemiškasis rojus reikalauja para-mos iš žemiškojo pragaro).

SVARSTYS ALGŲ KLAUSIMĄ.

Shamokin, Pa. — Prasi-dėjo kietųjų anglių kasyk-lų darbininkų suvažiavimas apsvarstyti kontrakto atnau-jinimą. Dabartinis kontrak-tas baigsis bal. 1 d. Darbi-ninkai svarstys, kokias išly-gas statys.

DARBININKŲ KONFERENCIJA.

Balandžio 17 d. Bostone bus darbinink konferencija, kurioj dalyvaus Samuel Gompers, Amerikos Darbo Federacijos prezidentas.

LIETUVOS ŽEMLAPIS

KAINA 75 CENTAI.

Tai naujausios laidos žemlapis ir kiekvienas lietuvis turėtų įsigyti. Sulankstomas ir apdarytas puikiais viršeliais.

Didžio IŠLANKSTYTAS 26 1/2 x 33 1/2

SULANKSTYTAS 6 1/2 x 9 1/2

Galima gauti

"DARBININKAS"

366 Broadway, Boston 27, Mass.

Jaunystė, lyg pavasaris, ypač laikas, kuomet reikia prireikti ištiklių ilgam ir laimingam gyvenimui.

W. Raleigh.

VILNIAUS ISTORIJA.

Liudas Gira.

(Tęsinys)

Bet jau po 15 metų lenkybė Vilniuje buvo taip įsigalėjusi, jog lenkai jezavitai, taisydami kitą dar didesnę viešąją iškilnę, nebeįsirašė jau reikalingu daiktų ne mažiausios kėtelės užleisti lietuvių kalbai. 1604 m. gegužės mėn. 16 dieną Vilnius pamatė tikrai nepaprastą savo prasmės ir puikumo atžvilgiu iškilnę. Tai buvo šv. Kaizmiero, Lietuvos karaliaus, kanonizacijos paminėjimo diena. Visą tos iškilnės ruošą buvo pasiėmę ant savęs jezavitai ir padarė iškilnę tikrai nepaprastą, bet ir... tikrai lenkišką. Taip antai puiki procesija, išėjusi iš šv. Stepono bažnytelės, buvo susilakiusi ties tam tyčia patiektais vartais pas Rotušę, ir čia keturi studentai apsitaisę angelais, pasakė lenkiškai dialogą, ties šv. Jono akademija: graikių, lotynų ir hebrajų; o pabaigta iškilnė katedroje, atgiedojus lenkiškai himną: "Ciebie, Boże, chwalimy." Lietuviškai tą iškilmingą Lietuvai dieną jos didžiojo patrono ne vėnu žodžiu nepasveikinta.

Žinoma, kad visos tokios iškilnės, vis gausiau lenkiškuoju raugu uždaromos, negalėjo neturėti savo įtakos Vilniaus gyventojams. Taigi lenkų žemės kultas ir su juo drauge lenkų kalbos aukštinimas ir mokymasis veisėsi vilniečiuose gana smarkiai. O lietuvių kalba vis labiau miršo, ją bevartojo čia vis siauriau. Tad jau 16-jo amžiaus pabaigoje kanauninkas kun. Mikalojus Daukša, leisdamas Vilniuje lietuviškai Vuko postiliją (1599) savo lenkiškoje jos prakalboje taip skundėsi dėl lietuvių kalbos paniekimo ir tikėjimo dalykų neaprupimo: "Mūsų skaudu, ir aš peikiu tuos, kurie pametė, paniekino lietuvių kalbą ir beveik jos atsisėdėjo. O, Viešpatie, kad mes kada susiprastum ir išsivadotum iš to paklydimo. Ar gi mes nematome, kaip daugelį mūsų Didžiosios Kunigaikštijos vietų žmonės žina neišmanydami tikybės ir sielos išganymo reikalų... Vis tai dedas delto, kad pamiršo tėvų kalbą, kad paniekino gimtąją bylą. Ir kaip gi supras ir permanys minia amžinąją tiesą, jei tas, kuris turi mokytis, arba tos kalbos nemoka arba ja bauris?"

Tą lietuvių kalbos paniekimą ypač dvasininkų tarpe pastebėjo ir smarkiai papėkė ir apsilankiusis Vilniuje tais pačiais maždaug laikais, nes 1595 m., popiežiaus Klemenso VIII-jo pasiuntinys Aleksandras Komulėjus. Apvažiavęs Vilniaus vyskupiją, įsai taip pat piktinasi, jog "iš kitų bažnyčių, kuriose eina paslangas lenkai kunigai, nėra naudos nei religijai, nei visuomenei, kadangi sielos ganytojai — nemoka žmonių kalbos." Bet nepadėjo nieko ne popiežiaus pasiuntinio pasipiktinimo. Neįvykdytas net buvo jo įsakymas Vilniaus kapitulai, kad kas metai būtų skiriama iš Vilniaus išdo po 10.000 aukšinių laikyti Vilniaus seminarijoje jauniems lietuviams nuo 15 lig 20 metų, kad bent iš jų išeitų kunigų lietuvių. Nors vyskupai kurį laiką dar kaip ir reikalavę iš kunigų mokėti abi kalbi — lenkišką ir lietuvišką (tokį reikalavimą nurodė kad ir vysk. Al. Sapieha 1667—1671 m.), tačiau to reikalavimo, matyti, neprisilaikė.

Tuo tarpu, juo toliau, lenkų kalbai vis daugiau ir daugiau buvo užleidiama vietos Vilniaus vyskupijos bažnyčiose, ji vis labiau ir labiau darėsi antrąja šalia lotynų kalbos oficialine bažnyčios kalba. Ypač uoliai pasidarbavo tais laikais jos naudai Vilniaus vyskupas K. Brzostovskis (1687—1722). Tarp kitko įsai įsakė vyskupijos bažnyčiose skaityti užsakus lenkų kalba; o dalijant šv. Komuniją, nors "Corpus Domini" sakyti įsakė kunigams ne lenkiškai, bet lotyniškai, tačiau "Domine, non sum dignus" liepė sakyti lenkiškai.

Tačiau pačiam Vilniuje lietuvių vis dar negalėjo galutinai numarinti, ne lietuvių kalbos iš bažnyčių išvyti. Vilnius vis dar buvo, nors ir labai smarkiai lenknamas, bet pusiau lietuviškas; pagaliau ir pačių jezavitų tarpe atsiradavo vienas kitas lietuvis ir net patrijotas. Toks buvo kad ir kun. Kostas Širvydas, mirusis 1631 m., akademijos profesorius, filosofijos daktaras ir laisvojo mēno laureatas, pirmojo lenkiškai lotyniškai lietuviškojo žodyno ir "Punktų sąkymų" autorius. Tasai, anot Balinskio "tikras lietuvis ir didis savo kalbos žinovas" buvo ilgas metus lietuviškų pamokslininku prie šv. Jono bažnyčios. Nes dar ir tais laikais, to paties Vilniaus istoriko reikšimu "didelė Gedimino sostinė gyventojų dalis, nors ir kalbėjo lenkiškai, gilesnės nuomonės išreikšti reikalavo dar seovės protėvių kalbos."

Bet lietuvių pamokslai šv. Jono bažnyčioje dar ir po kun. K. Širvydo mirties gana ilgai buvo sakomi šv. Jono bažnyčioje dar 18-jo amžiaus pradžioje, būtent, ligi 1737 m. ir lig tolei lietuvių pamokslininkų eilė toje bažnyčioje buvo nepertraukiama; maža to, jau 18-jo amžiaus pradžioje lietuviški pamokslai šv. Jono bažnyčioje reikėjo dar sakyti net dažniau, kaip lenkiški, nes kartais (didesnėse, matyt, šventėse), net du kartus per dieną, tuo tarpu kad lenkiško pamokslą kartais ir visai nebūdavo. Vis dar sakyti lietuviški pamokslai buvo, mat, gyvas reikalas, o lenkiškųjų pamokslų reikalas buvo dar dirbtinis.

Tačiau galų gale tiek laiko atkakliai ir sistemingai kovojama kova su lietuvių priešo savo tikslą: lenkininkams pavyko pagaliau visai pasalinti lietuvių kalbą iš Vilniaus bažnyčių, o po to ji pati savaime pranyko ir vilniečių namuose. 1737 metais, odo, paskutiniai, kuriuose prie šv. Jono bažnyčios tebebuvo dar laikomas specialinis pamoks-

lininkas lietuvis, ir po to apie lietuvių pamokslus toje ir kitose Vilniaus bažnyčiose nebegirdėt. Ir minėtasis Homulickis spėja, kad "1737 metai yra pastarieji, kuriais Vilniaus gyventojams tikybės bei doros mokslui skelbti dar vartota jų tėvų kalba ir tai tik vienoje šv. Jono bažnyčioje." Ir todėl 1737-sius metus galime laikyti pradžia periodo lenkybės įsigalėjimo ir veik visiško lietuviųbės nustelbimo Vilniuje.

3. Lietuviųbės nustelbimo Vilniuje laikotarpis

(1738—1890)

Gal būt, lietuvių pamokslai Vilniaus šv. Jono bažnyčioje, (o gal ir kitose b-se) tebebuvo dar sakomi kurį laiką, po 1737 m. ir tik lig šiol nepavyko surast tolimesnių oficialinių to pėdsakų. Bet jei dar kurį laiką ir buvo sakomi čia pamokslai lietuviškai, tai bent ne per ilgaisiais ir, rasi, tik retkarčiais, nes kitaip toks Vilniaus lietuviųbės tyrinėjimas, kaip minėtasis Homulickis, paskelbusis tuos sav tyrinėjimus 1873 m., iš gyvos vilniečių tradicijos atsiminimų būtų buvęs žinojęs apie liet. pamokslus vėlesniais laikais; tuo tarpu, kaip jau nurodėme, įsai taip pat 1737-sius m. laikę "pastaraisiais" metais, kuriais lietuvių kalba dar tebeskambejo ir tai tik vienoje šv. Jono bažnyčioje Vilniuje. Taigi, nežinodami nors ką tame dalyke nurodančių metų skaitmenų, nepadarysime didelės paklaidos, pasakydami 1737-sius m. esant pastaruosius lietuvių kalbos nykimo laikotarpiu metus, o 1738 metus laikydami pirmaisiais didžiausiojo lenkybės įsigalėjimo Vilniuje metais. Tad lenkų kalba nustelbusi čia tuo tarpu visiškai lietuvių kalbą, maždaug pusantro šimto metų viešpatavo vieną vieną Vilnių — ir bažnyčiose, ir mokyklose, ir visose kitose viešose įstaigose bei vietose, kol pagaliau prasidėjusiojo 19-jo amžiaus pabaigoje lietuvių atgimimo banga prisirito ir prie Vilniaus ir pamažėle, bet nuolatai ėmė kelti iš nuomario Vilniaus lietuviųbės ir reikalauti lietuvių kalbai prideramą jai teisių Vilniuje. Iš to laikotarpio lenkiškųjų Vilniaus darbuotojų pirmiausia pažymėtinas vyskupas Jonas Korvin-Rosakovskis (1796—1808). Įsai įsteigė Vilniuje lenkišką vyskupijos spaustuvię ir, pasak lietuvių kunigų memorialo, berte užbėrė lenkiškais spaudiniais visą vyskupiją, žinoma, visų pirma buvo jais užbertas pats Vilnius. Tarp kitko toje savo spaustuviėje jis išspausdino lenkiškus elementorius ir skaitymėlius vaikams ir liepė juos įvesdinti visose parapijų mokyklose. O kai kunigai nepasirūpino taip skubiai, kaip vyskupas norėjo išplatinti tų raštų, tai tos spaustuviės prižiūrėtojas kažkoks J. Mirskis dar prisimygęs ragino dekanus juos platinti, dejuodamas, kad lenkiškosios knygos gulinčios neparduotos sandėlyje.

Bet ne mažiau, kaip bažnyčiose, prisidėjo prie Lietuvos, o ypač Vilniaus lenkinimo, jau minėtoji jezavitų akademija. Ji ne tik jezavitų rankose būdama buvo jiems lietuvių lenkinimo įrankis. 18-jo amžiaus pabaigoje pavirtusi Vadinamąja Vyriausiąja Lietuvos Mokykla (Szkoła Główna Litewska), toji Lietuvos mokslo įstaiga, mokslo atžvilgiu būvusi tikrai Vilniaus garbė, tautiniu atžvilgiu vis tebebuvo mums uoliausia lenkinimo įstaga. Dar kol buvo jezavitų vedama, bent mokslo ejo lotynų kalba; taip buvo dar ir jai Vyriausiąja Mokykla tapus. Bet ilgainiui lenkų kalba ėmė sprautis ir čion i profesorų skaitomas lekcijas.

O pavirtusi 1803 m. universitu, toji aukščiausioji Lietuvos mokykla netrukus įgyja visus pažymius ne tiek jau mokslo įstaigos, kiek lenkų politikos idealams selbti ir lenkų kalbai bei kultūrai Lietuvoje skiepyti patriotine instancija. Vilniaus universito gyvavimo laikotarpis (1803—1832) tai didžiausio lenkybės pakilimo Vilniuje laikotarpis. Niekada lig tol lenkybė Vilniuje nebuvo taip smarkiai keliama, neturėjo tokių atsidėjusių apaštalių kovotojų, kaip universito laikais. A. Mickievičius ir kitų jo draugų entuziastų laikais. Tiesa, jie dažnai vadina save lietuviams, bet drauge ir lenkais, yra jie Lietuvos patriotai, bet Lietuvos — jų mintyse neskiriamos nuo Lenkų. Žodžiais jie gal ir lietuvių, bet ne nacionalinių supratimu; faktinai tai tikri Lenkų kultūros Lietuvoje skelbėjai. Ir tasai lietuvių ir lenkų sąvokų suliejimas į vieną, kam jie daugiausia pasidarbavo, bene labiausiai prisidėjo prie galutinio lenkybės sutvirtinimo vilniečiuose, prie jos išpraudimo jaujų sielas.

1) Valerijono buras.

2) Nors mirusiojo 1909 m. vieno seno Vilniaus miestelėno M. Slavinackio pasakojimu — lietuvių kalba šv. Jono bažnyčioje tebebuvo dar vartota jam jaunam tebeant, apie 1840 m. (žūr. šv. Jono bažnyčia ir liet. kalba Vilniuje, par. 4 l. 133). Taip pat ir antras senas vilniečių p. Algirdas Vilčinskis juos kitkart rašė "Vilnyje". Jis jam čia penkiasdešimties metų praejusių šimtmečio metais tebebuvo gimnazijos mokslo lietuviški pamokslai būvę sakomi net ne tik vieno šv. Jono, bet ir šv. Petro, ir kit. bažn., o ar žinotume šv. Jono bažnyčiose tebekalbėjo dar lietuviškai. Tačiau, kol nebus tai uors daliai istorikų tyrinėjimo patvirtinta, paduoti tų dalykų senelių pasakojimo tikra teisybė neįtikima, nes tiesiog negalima manyti, kad minkštas Homulickis, kaip tik tais laikais išpausdinusis savo toki sąžininga, matyti, tyrinėjimą (1848 m.) tuomet čia Vilniuje mokslo laikraštį "Wizerunki i roztarguana naukowe", o taip pat ir redaktoriat, apie jų laikais dar sakomus pamokslus nežinotų ar nurytų. Taigi dėl to Slavinackio ir Vilčinskio versija yra gerokai abejotina.

3) Taip spėti, rodos, būtų teisinga atsisveigti i tai, jog ligi 1737 m. vis dar reguliškai sakomi lietuviški pamokslai taip staiga negalėjo panaikinti, nes tik galėjo likti skyrę nuolatini tam tikra pamokslininkų lietuvių: kad jezavitai negalėjo rodo, taip staiga visiškai panaikinti lietuviški pamokslus dar ir dėlto, jog vargiai būtų tai leidę buvusis tais laikais (miręs 1761 m.) Vilniaus vyskupas kun. M. Zenkavičius, lietuvis, kuriai net rūpinosi palaikyti (kaip rodo jo spausdintas 1744 m. Vilniaus siėpas) žmonių kalbą bažnyčiose ir skiriamas klebonas i Vilnių parapiją 1736 m., pasakė joo kunigai, mokanti lietuviškai ir lenkiškai.

(Bus dangian)

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE.

AMSTERDAM, N. Y.

Aštuntą sausio dieną 7-30 val. vakare džiaugsmingai, nes gausiu plojimu delfų entuziastiškai pasveikinome nuo scenos didžiai gerbiamąjį kalbėtoją kun. Praną Garmų. Svetainėje buvo daugiau nei kitu kartą klausytojų. Gerb. kalbėtojas perstatė publikai mūsų jubiliatas gerb. kun. J. Zidanavičius. Trumposios savo prakalboje stengėsi jis paaiškinti tikslą priėmimo gerbiamojo svečio ir svarbą tikrojo mokslo, ragindamas žmones, idant ir šiuo kartu Amsterdamiečiai kas link duosnumo pasirodytų pavyzdiniais.

Jam užbaigus kalbėjo gerb. kun. Pranas Garmus. Kalbėjo įveiktais atvejais. Pirmoji prakalba tęsėsi pusantros valandos. Mintys plaukė it sraunus upelis. Neapsakomai gražiai rėšosi tarp avės. Vieną mintis gimdė kitą. Viena kita aiškino, viena kita gražino. Vienos mintys džiugino širdis kitos žmonių, kitos griadino, net ašaras spaudė iš akių, o da kitos nedorėlių širdis it peiliais varstė. Visuose gi klausytojuose kėlė t. p. Ir ištikrųjų ūpo būta nepaprasto, nes apie j 40 minučių susta 4 tūkstančiai dolerių įsteigimui katalikiško universiteto Lietuvoje.

Nežinia, keno tai nuopelnas?

Ar Jo Ekscelencijos Vyskupo taroso, kurio tokį kalbėtoją atėdo Amerikon, ar tai vietinių lietuvių tučindų taip jautrias širdis, ar tai vietinio klebono kun. J. Zidanavičiaus, kurs čion jau nuo 18 metų darbuojasi tobulinant irdis savo brolių?

Manau, kad visų po biškį tame ra nuopelnas, bet daugiau daugiausia tai nuopelnas To, kurs ypatingoje Apveizdoje turi čionykšius lietuvius — Dievo!

Nemanykite, vienok, gerbia nieji skaitytojai, kad ir pas mus ateisrasių sutvėrimų, kurie nebandytų savims tikslams darbuotis. Mes jų čion beveik, kaip ir nemėjomės, bet kaike prakalbų tad gerb. kalbėtojas lyg, atstru pastu pradėjo tyrinėti širdis žmonių, kalbėdamas apie pragaistintą teoriją bolševikų ir socialistų, kaip jam pasidarbavus pasisekė atrasti keliose širdyse jau užperus pradus pasekėjų žydų Trockio ir Markso. Vienas buvo diktatoras, ilgas, keli mažesni. Sta tie it sliekai po vėlėna ar da aršni, panašūs jiems slidūs su gyvūnėmis sutvėrimėliai pradę vyksti laike prakalbų. O kaip sa to žmonės vietoje gyvūnų nevis brauningus turėjo, bet jų tu kartū nedrįso panaudoti. Atidė to-tą operaciją ant rytojaus. Nu šiož Schelectadan, kur gerb. kalbėtojas, nepaisant jų susitarimo, nuvyko, bet ir ten jiems ne pasisekė. Ką tai viens kitam kuž lėjo. Apleidinėjo savo vietas tarp prakalbų, tai vėl jas užimdė jo atėjė iš priangio svetainės, ir gale pamatė, kad atsirado tvaros dabotojai, svetainės viens pastui kiti apleido. Amsterdamiečiai girdėjan, rengiasi kreiptis prie džiūros ir prašyti, kad tuos sutvėrimus perkeltų ten, kur jų tās Trockis gyvena. Aš gi patariau, kad duot jiems laiko pasiaisyti. Gal jie, matydami, kad jų teorija gimdo pragaištingus ašius, taps gerais lietuviams, atsižadėję jos.

Drūkas.

PROVIDENCE, R. I.

Sausio 1 d. čia lietuvių buvo suengė masiningą protestui išreikšti prieš lenkų žiaurumus parobtoje Lietuvoje. Masmingo vedėjū buvo gerb. kun. J. Čaplikas, kas vietos klebonas. Pirmiausia kalbėjo Worcesterio lietuvių klebonas gerb. kun. J. J. Jakaitis. Likalbingai papasakojo indominių dalykų iš lietuvių istorijos, o paskui išaiškino dabartinę Lietuvos padėtį. Ragino pirkti L. L. Paskolos bonus. Antras kalbėjo P. Mikolainis iš Brooklyn, N. Y. Aiškino apie Lietuvos reikalus. Po to gerb. kun. Čaplikas perskaitė protesto rezoliuciją, kuri pasiektą vyriausiesiems šios šalies vyrams.

Prieš prakalbas šv. Cicilijos choras dainavo Lietuvos himną, o po prakalbų buvo aukų rinkimas.

Aukojo po \$5.00: J. Karpavičius, J. Dvareckas.

Po \$2.00: E. Čiočys, A. O. Avizinis, kun. J. Čaplikas, F. Ladišius, A. Vaitkūnas, V. Smelionis.

Po \$1.00: A. Martušis, M. Pečiulis, D. Barnatavičius, J. Bolis, J. Marcevičius, J. Rakutis, A. Kavaličius, V. Dzekevičius, M. Kavališkas, St. Savickas; A. Rauskas, B. Jurkevičius, J. Jusėvičia, B. Stražnickas, J. Gusevičius, V. Bankauskas, J. Turas, K. Kraujauskienė, P. Urbonas, M. Maekiavičius, V. Dzekevičius, M. Jezukevičius, M. Kucavičius, R. Janušauskas, J. Dragūnas, A. Dzekevičius, J. Budrevičius, M. Jakeliavičiūtė, J. Brusas, St. Z. abauskas, F. Taraska, J. Rukšė, is, M. Kuzmickas, J. Akulevičius, J. Petrasukas, J. Abraščinskas, K. Kupravičius, K. Švedas, S. Spietliūnas, V. Mačionis, J. Sabas, D. Nameika, J. Jezukevičius, V. Kavelis, J. Aldonis, J. Jurgevičius, A. Neviera, V. Ruzinskas, O. Vinskienė, J. Kudzma, L. Turon.

Viso tą vakarą surinkta \$93.7 Išlaidų buvo \$48.75.

P pinigų liko \$45.02, kurie tapasiųti per Lietuvos Atstovyb Lietuvos Gynimo Komitetui.

A. J.

MONTREAL, CANADA.

Šv. Kazimiero parapijos susirimas įvyko 8 d. sausio 1922. Susirinkimą atidarė gerb. klebonas kun. J. Šimkus. Po tam buvo išduotas metinis raportas gerb. klebonas drauge su komiteto išdavė atskaitą: įneigas ir išlaidas. Po tam klebonas išdėstė kiekvili bažnyčios turtas. Pasirile labai puikiai štovi. Tuomi parapijonai buvo užganėdinti. B š kur tai išlenda apukos, tol pasisūšaus ir ėmė giedot girinbalseliu. Atbėgo dar kitas. J vienas buvo pabėgęs iš lido, tai parapijonų buvo susipratusių žmonių, kurie žino ką su tais paukūkais darys. Vienas iš parapijų pakilio ir uždegė "šviesą", neapokai bijo šviesos. Tuo tarpu pasislėpė. Matoma, kad gerb. alios krikščionys veikia vienybės krikščioniškojo meilės, o žemio rojans paukštukų neprisiilžia.

Jaunas Parapijon

WORCESTER, MASS.

Pasitaiko patėmyti, kad kitu lietuvių kolonijose pasekmingas darbas eina L. L. Paskolos reikūse, o kas-link Worcesterio t. nieko negirdėti. Tai-gi aš tiu pažymėti, kad pas mus da aš eina visu smarkumu. Čia duriu priminti Worcesterio lietuvių visuomenei, kad čia L. L. Paskolos komitetas rengia milžiniškas prakalbas. Bus ant Green gatvės, Father Mathews svetainėje. Kalbės Dr. J. Bielskis ir kiti gausūs kalbėtojai. Tai-gi gerbiama, ji nepraleiskite šios progos. Kie vien-s lietuvis-vaitė mylintis savėvynę privalo ant tų prakalbų a teiti.

Presos komisijos narys

MONTELELO, MASS.

Šv. Roko parapijos choras suengė gražiausią iš visų koncert 8 d. sausio. Kadangi programai buvo ilgas, tai prasidėjo 7-30 val vak. Dainuota choro "Vienas žodis ne šneką" Šimkaus, "Oželis, Šimkaus. Toliau buvo solo mūšų gerb. vargonininko Jono B. nio, kursai buvo atšauktas net kartus. Toliau sekė "Sudie kvietėli", solo, M. Jarmalavičius, "Grazi čia giružė", solo, A. Abraščinskaitė, "Jojan diena", Petrusko, solo, V. Bakanaukas. Likalbingai papasakojo indominių dalykų iš lietuvių istorijos, o paskui išaiškino dabartinę Lietuvos padėtį. Ragino pirkti L. L. Paskolos bonus. Antras kalbėjo P. Mikolainis iš Brooklyn, N. Y. Aiškino apie Lietuvos reikalus. Po to gerb. kun. Čaplikas perskaitė protesto rezoliuciją, kuri pasiektą vyriausiesiems šios šalies vyrams.

to M. Mazgelienė "Vai ku-ku močiute," mergaitė korus "Algu, ilgu," vyrų choras "Miserere," P. lės M. Grybaitė ir E. Narikaitė programė dalyvavusios yra iš Bostono. Buvo labai malonu klausyti, kad mūsų gerb. jaunimas su gerb. vargonininku J. Banu taip gražiai išsilavino. Visas programos užbaigtas himnu. Po stailankymo gerb. kun. P. Garmus aukų rinkimas tęsėsi ir jam išvažiavus. Katalikų universitetui aukų suinkta \$3.000 su viršum. Galima buvo ir daugiau sudėt, bet monelliečiai pasiryžė atelaidę varą statyti naują bažnyčią. Monelliečiai neatsilikia spaudos planime. Vieną nedėdienį gauta 26 auji skaitytojai "Darbininkui." Darbai čia eina nepergeriausiai, nes darbdaviai nori numušti 20 uoš. Bet darbininkai turi uniją ir nepasiduoda.

Jonas Jaskielevičius.

ATHOL, MASS.

Per gerbiamojo svečio kun. P. armus prakalbas, sausio 6 d. i. Lietuvos Katalikiškas Universiteto aukoje šie asmenys:

Po \$100: Kun. Augustinas Petitis.

Po \$50.00: O. Budriunaitė, J. oraitis, J. Gailūnas, Aug. Sklė, K. Palulis, P. Palulis, St. onas, E. Braskaitė, P. Varskaitė, B. Varabauskaitė, R. tauytė, Pr. Rimas, St. Petrauskaitė, P. Morkūnaitė, o \$10.00: Antanas Norkus, L. kva.

Po \$5.00: Simonas Limontas, tras Pušius, Karolina Kanonė \$4.50.

Po \$2.00: J. Steponkaitė, R. S. apas, B. Varabauskaitė, D. Kabis, I. Janukevičius, F. Lapė, A. Petrakis, J. Braška.

Po \$1.00: J. Morkevičius, A. Andriūnas, P. Andriulis, J. igris, A. Dovidonis, P. Vaitkeviš, P. Badriūnas, J. Andriūnas, J. Vaidilionis, J. Gailūnas, J. K. Veduga, A. Vaiciekauskas, R. Kumštis, A. Alekevičius, Rudis, K. Tamošius, M. K. aitis, A. Nevedonskis, J. Andulaitė, B. Aukštikalnis, O. Pustė, A. Avičiūtė, P. Tamošius, Geldutis, G. Likaitė, A. Kriple, R. Gotaulytė, V. Latvėnienė, Simaviciūtė, S. Rapienė, M. Andriūnienė, O. Balėunaitė, Izapekienė, Elzb. Braškaitė, G. J. kevičiūtė, J. Virakas, E. T. šūnienė, L. Stanevičienė, A. mošūnienė, Katarina Akėniūnė, K. Šiženė, V. Pušėnienė, G. Tamošūnienė, P. Varsauskaitė, M. Alekevičienė, E. Braškienė, K. Palulienė, P. Pušėnienė, P. Mankevičienė, E. aučienė, O. Baltrušėnienė, M. rigalėnienė, V. Ambraziūnė, P. arbižaitė, E. Bendiskienė. Viso per tāsias prakalbas buvo rinkta \$1,076.60.

Antanas Locius.

CAMBRIDGE, MASS.

Aukavo per p. Bagdono prakalbas šie:

Po \$5.00: Kun. Pr. Juškaitis.

Po \$2.00: S. Luinys, Z. Tamošius, J. Smilgis.

Po \$1.00: V. Širka, A. Kybaras, M. Norbutas, V. Janelionas, J. Jakas, O. Šimbolaitė.

Po 50c.: P. Kavolis, K. Jankunas.

Prakalbos atsiduvo sausio 12, pobažnytinėje svetainėje. P. Bagdono kalbėjo dviem svečiais. Nors esam jau dang svečių kalbėtojų girdėję apie Lietuvą, bet gerb. Bagdono visai naujus dalykus papasakojo. Nors apie gerb. kun. Garmus kalbas kitų korespondentų būna rašyta, bet vieną dalyką p. o. progos noriu pabrėžti. Kad žinome socialistai ir laisvamanai šėjo iš proto dėl jo pasisekimo, ėmė prikalbėti, "būk jis sakė, kad L. L. P. bonai esą be vertės." gerb. kun. Garmus čia užsiminė apie tai. Sakė, kad uolėliai prikalbėti tik save durmiais pardu, nes, "jei aš rėkodučiau, kas Lietuvos paskolos bonai be vertės," sakė gerb. kalbėtojas, "tai aš jų net nerinkčiau katalikų universitetui." Po to paaiškino, kad Lietuvos Paskolos bonai turi pilną savo vertę.

VIETINIS ŽINIOS.

KALBĖS BAGDONAS.

Pereitą sėdėd turėjo įvykti St. Seimo atstovo Bagdono prakalbos. Del labai bauraus oro prakalbos neįvyko ir todėl gerb. Bagdono kalbės pamedėlį sausio 16 d.

Magdalena Pašakarnis savininkė namo po numeriu 27 Story St. mums praneša jog žinutė tilpusi "Darbininko" No. 3, buvę virš minimas namas parodotas Jaktams nėra teisinga. Namai kaip buvo taip ir yra tu pačių savininkų rankose. Jaktai tik apsigyveno jame.

Sausio 15 d. buvo vietos moksleivių kuopos vakaras. Žmonių susirinkimas neperdaugiasia. Atlosta veikaliukas "Daktaras iš prievartos." Buvo ir pamarginimų: dainelių, deklamacijų ir tt. Vietos gerb. klebonas kun. K. Urbonyčius pasakė turiningą prakalbėlę. Atsilankiusieji vakaro programa buvo patenkinti.

Ir aš.

PASIDIDINO ŠEIMYNA.

Pereitą nedėdienį P. ir U. Gudų šeimyna pasididino sūniumi. Pasak Dr. Landžiaus, kurs įvežino garinį, naujasai vyras ir motina geriausioje sveikatoje.

CAMBRIDGE, MASS.

Sausio 6 d. 1922 m. bažnytinėje salėje įvyko bažnytinio choro metinis susirinkimas. Atsilankė beveik visi nariai. Nauja valdyba užėmė vietą. Pirmininkas V. Širka, raštininkė Ona Simbalaitė, kasierius P. Sargalis. Nutarė rengtis prie teatro. Išrinko komisiją: J. Šimčėnų, P. Rudaitį, P. Sargalį, V. Širką. Nors ir nedaug pinigų turėjo kasoje, bet nutarė pakuoti del Vilniaus universiteto \$1000 kad padarius didesnę sumą prie Cambridge'io aukų.

Choristė.

METINIS SUSIRINKIMAS

A. L. Raudonjo Kryžiaus Remėjų Draugijos 11 skyriaus — bus —

SAUSIO-JAN. 19 D. 1922

BAŽNYTINĖJ SALEJ, Fifth Street, So. Boston, Mass. Pradžią 7:30 val. vakare.

Gerbiami So. Bostono lietuviai malonėkite susirinkti ant paskaito laiko, nes turime apsvaistyti daug svarbių dalykų reikalų. Malonėkite sunėst visas tikėtus knygetes, kad galėtumėte padaryti traukimą leidžiamųjų daiktų. Beto bus renkama valdyba. Tad nepamirškite ateiti.

Kviečia Valdyba.

PRANEŠIMAS

BRIGHTONIEČIAMS.

Esami ingaliotas Lietuvių Prekybos Bendrovės būti agentu. Parduodu šėrus. Siunčiu pinigų draufais arba čekius išrašau ant vietos, dienos kursu. Kurie nenorite pavažiuoti į South Boston'ą, tai čion ant vietos galite visus reikalus atlikti.

Su informacijomis kas link laivų, kordų ir pinigų siuntimo, kreipkitės pas mane. Lietuvių Prekybos Bendrovė yra gerai atstovaujusi kas link teisingumo ir to patarnavimo.

Tai-gi, visi Broliai Lietuviai kreipkitės pas mane, remkite mūsų įstaigas.

Jums gero velkiantis, SALTRAMIEJUS AJAUSKAS, 18 Lincoln St., Brighton, Mass. Tel. Brighton—72902.

PASVEIKINIMAS.

Lietuva, 23. XII. 21.

Tautietei Glineckai ir tautietei Gurlinte — dabar Glineckai!

Kad jau judu papuolėt į mano mylimąjį "Darbininką," tai aš skaitau turis teisės jums sveikinti su nauju gyvenimu, nes "Darbininkui" vis-gi jaučiuos bent truputį patarnavęs, o jau kas į "Darbininką" pakliuvo ar raštu ar paveikslu, tai jau tas mano žmogus!

O judu, brač, savo paveiksle tilpusiame "Darbininke" (137) sėdint gražiausiai — kurgi neįsi drąsiau ir aš — menkutis žemės gyvūnas jums pasveikinti.

Geriausios laimės jūsų gyvenime, mažiausio sugyvenimo, kuoplačiausio jūsų giminės ir tt. ir tt.

Tikiuos neatmesit šio mano linkėjimo ir per daug nepyksit gal už "peraikius" mano išsireikšimus — mat, manųj kareivišką dvasią per beveik trejus metus buvimo kareiviu įgyta atsiliepiu, tai "maeniai" ir išsitaru kartais.

Tai-gi maeniausio, laimingiausio, geriausio gyvenimo ir gražiausios šeimynos!..

Jūsų š už jurių-marių žemės "mizeras" gyvūnas viso geriausio jums velijantis eks-kareivis

Vitkauskas Leonas

(Vargo poeta) Amerikos "Darbininko" bedarlarbis.

KAUNAS.

Am. Liet. Prek. B-vė Aleja, 60 nr.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

Iš ST. SEIMO

151 posėdis 1921, Gruod. 16 d. (Atsakymas į interpellaciją dėl sulaukėtų Jonišky vagonų) Posėdį atidaro St. Seimo pirmininkas Stulginskis 10 v. 15m. ryto.

Interpellaciją Min. Kabineto vardu Min. Pirm. D-ras Grinius atskaidamas praneša: kad, Rusijai badui kilus, buvo išsirušinta, kokių būdu Lietuva irgi pasiskubinti su pašala nelaimingam kraštui; tuo reikalu buvo svarstytas Min. Kabinete klausimas ir nutarta pagalbos plėn išdirbti pavesti Učs. R. ir Fin. pr. ir pr. Ministrams. Iš artros pusės, 4 mėn. Sovietų Rusijos sukaktuvių proga, mūsų Maskvos atstovybės nario Aviziono buvo pažalėta Rusijos Valdžiai pasiūsti 1 vag. miltų ir 1 vag. cukraus. P. Aviziono pareikšimui pritarė, Vyrčiausybė tikrai norėjo pažadą realizuoti, bet del sunkaus finansinio stovio, sunku buvo tam reikalingų kreditų rasti. Tuo tarpu atsirado žmogus kurs tuos du vagonu paaukojo, bet prašė kad jam būtų leista iš Lietuvos užsienin išvežti dar vieną kitokių produktų vagoną. Toki tai 3 jo vagono atsiradimo istorija.

Jonišky sulaukytose vagonose, apart cukraus ir miltų, rasta 9744 kilogr. (britto) sacharino, bent kiek kokaino, galanterijos, makaronų, džiovintų obuolių, salduminių, konservų, kruopų ir kitokių maisto produktų. Visi dalykai, už kuonios turi būti muitais apmokemas, buvo muitų aptakoti ir su Virbalio muitinės plombomis. Išvežamasis muitas už miltus ir kitus maisto dalykus nebuvo imamas, kaipo nuo dalykų siunčiamų dovanai. Tai-gi prieš fisko įstatymus prasiženta nebuvo. Kontrabandos jokios ir gi nebuvo. Apie spekuliaciją ką nors kalpėti sunku, kada gi pas mumis tokio juridinio termino visai nėra. Ar yra kas kaltas, tai parodytas tardymas ir jeigu kas turi kokių davinų, tegu praneša teisimui, kurs davinius tinkamai suandos ir kaltininkis tinkamai nubaūs. Bila atiduota ypatingai svarbioms biloms taryti tardytojai Dalykai, del kurių įtariu, — iki teisimui sulaukiami.

Interpeliantų vardu kalba

Atst. Kairys (s. d.) reiskia nepasitenkinimo del U. R. M-jos tvarkos abelnai ir prikiša Vyriausybei, kad ji, nežiurint liešų trukumo, nepasistengusi kokiū nors būdu (nebet rekvizicijos) pažadą realizuoti. Siūlo išrinkti komisiją U. R. M-jai ir jos Berlyno ir Maskvos Atstovybėms reviziją padaryti.

Min Pirm. Grinius pabrėžia, kad pas mumis yra labai bloga yda: del vieno kito žmogaus prasižengimo, dalyką apibendrina. Atst. Požela (s. d.) siūlo socialdemokratų pereinamąją formulę.

Atst. Krupavičius (k. d.) sako, kur nėra tvirtos valdančios rankos, nėra disciplinatos visuo menės ten randas spekuliacija, valdžios išnaudojimas ir net vagystės. Turime stengtis visai tai pašalinti, čia reikalinga smarki kova, kad išrauti tą įsikūnijusią blogybę. Bet tai yra įsisenėjusi liga, kurią politinėmis priemonėmis nei bausmėmis neišgydysime, tam reikia žmonių kuriuos turime išauklėti o to pasieksime tik tai tuomet kada mūsų visuomenė bus išauklėta krikščioniškais pagrindais.

Baigdamas siūlo daryti profesinį negu soc. dem.-ai siūlo, visų Valdžios įstaigų reviziją ir visa kas ten yra blogo be pasigailėjimo pašalinti.

Tumėnas (k. d.) įrodiinėja kad socialdemokratai visai nėra susipažinę su faktinąja medžiaga ir kalba labai paviršutiniškai agitacijos tikslais.

Plečkaitis (s. d.) istoriškai sūkia kad kr. dem.-tai norį visiems burn užčiaupiti.

Krupavičius (k. d.) reikalauja kad Plečkaitis faktai nurodyt kur, kam ir kada kr. dem.-tai burn užčiaupė ar užčiaupiti norėję; kol to Plečkaitis nenurodys, tol skaitysias ji melagiu. Diskusijoms pasibaigus priimta social- liaudininkų pasiūlytoji pereinamoji formula, už kurią balsuoja ir kr. demokratai; prieš balsuoja soc. demokrat.

ZEMAITIS CIRKE.

Kluonas dresiruotojas prašo publikos pasakyti balsiai kokią nors skaitlinę ir jo gudrus sunytis pasirinkusias tą pačią skaitlinę iš aplinkui sudėstytyjų lentelių rato.

Tai didelio dailio mano sumyitis kur kas gūdesnis. Pa dėk prieš jį mesos gabalą ir duonos plūtą jis ir nenurodomas — paims pirmiausia mėsos šmotą...

MUSŲ VAIDYLOS.

— Ar žinai, brolau, man kartą scenoje yra buvęs toks atsitikimas, kad aš niekokių būdu negalėjau nuo jos nueiti. — Kas gali atsitikti? Tu patikai žiūrėtojams, tagi jie tave turi būti šaukę ir šaukę? Ar atspėjau?

— Neatspėjai. Mano bato kulnis taip buvo patekusi į plyšį, kad aš nei iš vietos negalėjau nueiti.

MISLIS.

Puiki panelė kiekvieną suk iš kelio. Uoga.

PERMAINOS FRANCHIZOJ.

Paryžius. — Į vietą rezignavusio premiero Briando paskirtas ex-prez. Poincare. Jis sudarys naują ministrų kabinetą. Poincare yra didelis vokiečių priešas ir jis stovės už didesnį vokiečių smaugimą.

Geriau yra apsvarčius ir mažai kalbėti. Negu greit žodį ištarus, paskui jau galėtis.

VISUS SPAUDOS DARBUS SIŪSKITE!

"DARBININKA"

JEIGU NORITE, kad jūsų visi SPAUDOS DARBAI, pradedant nuo mažiausios kortelės ir baigiant didžiausia knyga, būtų atlikti: ku o graičiausia, geriausia ir pigiausia, tai siųskite tik į "DARBININKA," o patirsite, kad čia netušti pasigyrimo žodžiai buvo jums rašyti, o vien tik tas, su kuo "Darbininkas" šiandie gali pasididžiuodamas tai padaryti. Del to, kad "Darbininkas" turi moderniausias visiems spaudos darbams mašinas, kokių nei viena Amerikos lietuvių spaustuve dar neturi.

Tai-gi, visais spaudos reikalais visuomet kreipkitės į:

"DARBININKA"

366 BROADWAY, BOSTON 27, MASS.

"Nereikia daugiau kankintis be miego per istisias naktis su verkiančiu kūdikiu," ji pareiškė, "nes aš jam duodu BAMBINO ir paguldau į lovą."

Mėslungis, dieglys, suiręs pilvas, perpilni vuduriai suteikia mažyčiai bereikalingą nesmagumą

BAMBINO

Vairbaudinkis užg. S. V. Pat. Ofas

pašalina šimos nesmagumus. Kūdikiui rūgsta ji! Jie prašo daugiaus! Aptiekose parduoda po 35c. arba norint, kad pristumtūm per pašta, tai reikia siųsti 40c.

F. AD. RICHTER & CO., Borough of Brooklyn, New York

NAUJIENA LIETUVIAMS AMERIKIEČIAMS.

Neseniai atėjo iš Lietuvos 1-mas numeris Tautinės Kultūros ir Pilnutinio Gyvenimo žurnalas "RUOMUVA."

Siųsk tuojaus 75c. "Darbininkui" o gausi "RUOMUVA."

"DARBININKAS,"

366 Broadway, Boston 27, Mass. 366 Broadway, Boston 27 Mass

VĖL NAUJAS

Smarkiai iš trenkė šio mėnesio "Perkūnas," su dideliais trenksimais. Visi skubikites parsitraukti, nes vėliau neliuks! Siųskite varda pavarde, ant-raša ir 15 centų ant tikieto

"PERKŪNAS"

366 Broadway, Boston 27, Mass. 366 Broadway, Boston 27 Mass

REIKALINGAS TUOJAUS PIRMOS KLESOS KEPEJAS (BĖKERYS)

kuris gali kepti juodą, pus-baltę ir lėvišką duoną, taip-gi jeigu galėtų kepti baltą duoną ir saldinius būtų labai pageidaujama. Nuolatinis darbas geram darbininkui. Duokite atsakymus ant sekančių klausimų:

1. Kiek metų išdirbate pekarnėje?
2. Kokias duonas galite kepti atsakančiai?
3. Pas kokias kompanijas dirbote ir kiek laiko?
4. Kiek senumo ir ar vedęs?
5. Kiek algos reikalaukite už 9 ar 10 valandų darbo?
6. Kas tamistą pažįsta gerai ir kursai galėtų liūdyti tamistos charakterį

Rašykite į

POST OFFICE BOX 12, SOUTH BOSTON, MASS.

DRAUGIJŲ ATYDAI!

Dirbtuve Vėliavų, Kukardų, visokių Zenklelių, Guzikų, Antspaudų ir kitokių Draugystės reikalingų dalykų. Reikalaujami Katalogo ar Sampalų, pažymėkite ir jūsų dr-tis vardą. STRUPAS CO., 90-92 Ferry St. Newark, N. J.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA 9 Broadway, New York, N.Y.

TIESI KELIONĖ LIETUVA PER HAMBURGĄ PILIAVĄ ARBA LIEPOJŲ VAIŽUOKIT VISI PARANKIŲ IR TIESIŲ KELIŲ

Lietuviai važiuojanti į Piliavą aplenkia Lenkų juostą (karidorą) VISA TRYGIA KLESA PARALINTA Į KAM ant 2-ju, 4-rių, 6-8-rių ir 8-nių lovų

LITUANIA išplauks... Vasario 1, 1922 POLONIA išplauks... Vasario 22, 1922

TREČIOS KLESOS KAINOS: Hamburgą \$103.50, Piliavą \$108.50, Liepoją \$110. Del laivakordžių ir žinių kreipkitės prie savo agento

366 Broadway, Boston 27, Mass. 366 Broadway, Boston 27 Mass

CUNARD-ANCHOR

Didžiausi, Greičiausi Pasaulio Laivai, saunus Apšilimas Su Keleiviais. Ten Yra Vietinis Agentas Jūsų Mieste Ar Netoli Jo.

Lietuva, Lenkija, Ukraina ir Visas Baltijos Valstijas per Hamburg'ą.

SAXONIA Sausio 21 Cabin \$135. 3 kiesa \$103.50. Takų \$5. Per Cherbourg, Southampton, Liverpool ir Glasgow:

ALGERIA Sausio 21 ASSYRIA (iš Bostono) Vasario 4 SCYTHIA Sausio 26 AQUITANIA Vasario 7

Per Angliją ar Hamburg'ą į Daniją ir Hamburg'ą — \$103.50. Liepoją — \$110.00. Takų — \$5.00.

LIETUVA.

Žiemos Kainos Jau Nupigintos.

Artimi susisiekimai su Lietuva. Geriausias valgis ir užtikrintas jo. Didelis dėsis su visais moderniais naujais lietuvių patogumais.

RED STAR LINE Laivai išplaukia kiekvieną savaitę. Iš New York'o į Hamburg'ą.

SAMLAND (tik 3-4 kiesa) Sausio 19 Iš New York'o į Plymouth, Cherbourg'ą, Antverp'ą.

FINLAND Vasario 11 KROONLAND Sausio 21 ZEELAND Sausio 25

AMERICAN LINE Iš New York'o į Plymouth, Cherbourg, Brunsvittel, Hamburg, Danzig.

MINNEKAHA Sausio 26 Iš New York'o į Hamburg'ą

HAVERFORD Vasario 9 (į rytus Queenstown keliaujanti) Bostono ofisas: 84 STATE ST.

Tikietas tiesiog Piliavon. INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.

120 laivų—1,300,000 tonų italpos. 4 State Street, Boston, Mass. Arba pas vietinius agentus.

FONOGRAFŲ ADATOS

Galima su viena adata gauti dešimt rekordų.

Prisiųsk 10c. delei sampelio, arba vieną dolerį, o gausi 12 bakselių ir prie duosim dubeltą rekordą DYKAI.

Rašyk šiandien ir gausi naujausią rekordų ir fonografo katalogą.

IDEAL RECORD CO., Box 452, Scranton, Pa.

Pajieškojimai

Pajieškojimų kainos LDS. namams ir "Darbininko" skaitlytojams 1 sykį 1 metas už dyka, už 3 sykius \$1.00. Prielietams už 8 sykius \$1.50.

As Juozapas Breiva, paleiskau šv. gerų Valentų, Petro, Kazimiero ir Jono. Esti vėdes jūly seserį Elzbieta. Pasiūta: Kauno rėd. Benežio apskr. 18 Kupreliškų, 20 metų kaip gyvena Amerikoje, Bostone. Jan 4 metai kaip nebesusirašome. Turu labai svarbų reikalą prie jūų, tad prašu atsiskaiti greitai.

JUOZAPAS BREIVA, 3395 E. 12-th St., Cleveland, Ohio.

Paieškau MOKYTOJO, kuris galėtų mokyti aritmetikos bent vieną vakarą į savaitę. Malonėkit atsiųskite per laiską sekančiu antrąsu: A. Petruis, 565 — 6-th St., So. Boston, Mass.

SV. KAZIMIERO R. K. DR-JOS VALDYBOS ANTRAŠAI SO. BOSTON, MASS.

PIRM. — Vladas Paulauskas, 90 E. St., So. Boston, Mass.

VICE-PIRM. — V. J. Jakšas, 27 Story St., Boston 27, Mass.

PROT. RAST. — Antanas Janušonis, 1422 Columbia Rd., Boston 27, Mass.

FIN. RAST. — Juozas Jukša, Merycliff Academy, Arlington Heights, Mass.

IZDININKAS — Leonas Svarždytis, 111 Bowen St., Boston 27, Mass.

IZDO GLOB. — J. Grubinskas, 3 Jay St., Boston 27, Mass. ir Antanas Kmitas, 284 5-th St., Boston 27, Mass.

MARŠALKĄ — Povilas Laučka, 61 Story St., Boston 27, Mass.

DRAUGIJOS antrašas reikale: 402 E. 7-th St., Boston 27, Mass. DRAUGIJOS susirinkimai laikomi kas antrą nedėdienį mėnesio 1-ą val. po pietų parapijinį svetainę, 402 E. 7-th St., Boston 27, Mass.

DR. J. C. LANDZIUS

Tel. So. Boston 2498

LIETUVIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Gydo aktrias ir chroniškas ligas ryčių, moterų ir vaikų. Egzaminuoja kraują, spaudimą, šlapimą ir tt. savo laboratorijoj. Su-iekla patarimus laiškais kitur gyvenantiems. Adresas:

506 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

Kampas G St. ir Broadway VALANDOS: 9-11, 2-4, 7-9

16 MARY SOUTH BOSTON

DR. H. S. STONE

AKIŲ SPECIALISTAS 399A W. BROADWAY VALANDOS: Nuo 9 r. iki 7 v. val.

DR. PAUL J. JAKMAUŠ (Jakiemavičius)

569 EAST BROADWAY TELEPHONE 502

DR. JOHN MACDONNELL, M. D.

Galima susikabinti ir Hestwickd. OFISO VALANDOS: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3 val. Vakaraš nuo 6 iki 9

536 Broadway, S. Boston

J. KALINAUSKAS

ADVOKATAS 414 Broadway, S. BOSTON 27 MASS.

Tel. S. B. 0441. Antros lubos—Viršų L. P. B-vės

GYVENIMO VIETA: 135 Rowe St., Auburndale, Mass. Tel. W. Newton 1016-B.

DR. A. J. GORMAN

(GUMAUSKAS) DANTISTAS 705 Main St., Montello, Mass.

(Kampas Broad St.) Tel. Brockton 5112-W.

DR. F. MATULAITIS

GYDO VISOKIAS LIGAS PRIEMORIA AGENTUS. Valandos: 1-3 ir 5-8 P. M.

17 Millbury Street, WORCESTER, MASS.

DR. M. V. CASPER

(Kasparavičius) Laikini perkis ofis po No. 425 BROADWAY, So. Boston, Mass.

Ofiso Valandos: Nuo 10 iki 12:30 ryte ir 1:30-6 ir 6:30-9 P. M.

Ofisais uždaromas subatos vakaraš ir nedėliomis.

ADOLPH F. STANKUS

TIKKRAS LIETUVIS GRABORIUS 1023 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.

DR. L. K. Keistučio Dr-jos Valdybos Adresai, Boston, Mass.

PIRMININKAS — J. Adomavičius, 122 Bowen St., Boston, Mass.

VICE-PIRM. — Vincetas Zaleckas, 81 Mercer St., So. Boston, Mass.

PROT. RAST. — Antanas Maciejunas, 450 E. 7-th St., So. Boston, Mass.

FIN. RAST. — Juozapas Vinkevičius, 189 W. 6-th St., So. Boston, Mass.

KASIERIUS — Andriejus Zaleckas, 307 E. 9-th St., So. Boston, Mass.

MARŠALKĄ — Viktoras Zickas, 209 E. Cottage St., Dorchester, Mass.

D. L. K. Keistučio dr-jos laiko mėnesinis susirinkimas kas pirmą nedėdienį kiekvieno mėnesio po No. 694 Washington St., Boston, Mass. 6-tą v. vakare. Ateidami drauge ir naujų nari